

Virkistykseen soveltuvien alueiden riittävyys

Satakunnan maakuntakaava 2050
Valmisteluvaiheen teemaraaportti 10.9.2024

Anne Savola
Ympäristöasiantuntija

Sisällys

1. Johdanto
 - Valmisteluvaiheen teemaraportti – mistä on kyse?
2. Yleistä virkistykseen soveltuvista alueista Satakunnassa
3. Lähtökohdat virkistykseen soveltuvia alueita koskien
 - Maankäyttö- ja rakennuslain sisältövaatimukset
 - Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet
4. Virkistyskäyttöön soveltuvat alueet ja reitistöt Satakunnan maakuntakaavoissa (teemakartat)
5. Satakunnan maakuntakaavan 2050 tavoitteet, taustaselvitykset ja muut lähtökohta-aineistot
 - Satakunnan maakuntakaavan 2025 tavoitteet
6. Teeman liittyvät suunnittelu- ym. palaverit
 - Yhteistyöpalaverit
7. Virkistykseen soveltuvia alueita ja reitistöjä koskevat muutos- ja kehittämistarpeet Satakunnan maakuntakaavassa 2050
 - Lyhyt sanallinen kuvaus, tarvittaessa kartalla muutos- ja kehittämistarpeita koskevan alueen osoittaminen esim. nuolella tms.
8. Vaikutusten arvioinnista
9. Lähteet

1. Johdanto

- Satakuntaliitto laatii maankäyttö- ja rakennuslain mukaista Satakunnan maakuntakaavaa 2050. Maakuntakaava on kartalla esitetty yleispiirteinen suunnitelma maakunnan alueiden käytöstä. Maakuntakaavalla yhteensovitetään valtakunnalliset, maakunnalliset ja seudulliset alueidenkäyttökysymykset. Maakuntakaavan ratkaisu antaa kestävän alueidenkäytöllisen pohjan maakunnan kehittämiseksi sekä kuntien ja muiden viranomaisten alueiden käyttöä koskevalle suunnittelulle. Maakuntakaava toimii ohjeena kuntien kaavoitukselle ja muiden viranomaisten toiminnalle.
- Satakunnan maakuntakaavan 2050 laadintaa ohjaavat maankäyttö- ja rakennuslain sisältövaatimukset, valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet sekä Satakunnan maakuntahallituksen hyväksymät Satakunnan maakuntakaavan 2050 tavoitteet. Satakunnan maakuntakaavan 2050 laadinnan keskeisenä lähtökohtana ovat voimassa olevat Satakunnan maakuntakaavat, joiden kaavamerkintöjä ja määräyksiä tarkastellaan valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden, uusimpien selvitysten, suunnitelmien ja inventointitietojen nojalla.
- Satakunnan maakuntakaavan 2050 valmisteluvaiheen ratkaisua lähestytään teemoittain. Teemakokonaisuuksiin liittyvät lähtötiedot, tavoitteet ja selvitykset sekä teemaa koskevat kaavan muutos- ja kehittämistarpeet yhdistetään kutakin teemaa käsitteleväksi teemaraportiksi. Teemaraportin pohjalta valmistellaan Satakunnan maakuntakaavan 2050 valmisteluvaiheen aineisto maankäyttö- ja rakennuslain edellyttämällä tavalla.
- Teemaraportit ovat yksi Satakunnan maakuntakaavan 2050 aineistoista, joita hyödynnetään Satakunnan maakuntakaavan 2050 kyseistä teemaa koskevan sisällön osallistumis- ja vuorovaikutustilanteissa ja valmisteluvaiheen suunnittelussa.

2. Yleistä virkistykseen soveltuvista alueista Satakunnassa

- Selkämeri ja maankohoamisrannikko, Kokemäenjokilaakso, ympäristöstään erottuvat harjut, Pohjois-Satakunnan suot ja metsät sekä Etelä-Satakunnan viljelyaukeat muodostavat Satakunnan maiseman ja luonnon olennaiset piirteet ja lähtökohdat. Suuret järvet, kuten maakuntajärveksi nimetty Pyhäjärvi, suuret joet (Kokemäenjoki, Karvianjoki) ja merialue elävöittävät näitä maisemia. Monimuotoiset luonto- ja kulttuuriympäristöt, Selkämeri sekä manneralueen järvet ja joet ovat tärkeä osa Satakunnan monipuolisia virkistysmahdollisuuksia ja ne lisäävät maakunnan vetovoimaisuutta ja yleensäkin elinympäristön viihtyvyyttä.
- Metsähallituksen ylläpitämät kansallispuistot reitistöineen (Kauhaneva-Pohjankangas, Puurijärvi-Isosuo, Selkämeri ja pinta-alaltaan noin 30 hehtaarin kokoinen alue Lauhanvuoren kansallispuistoa), Lauhanvuori-Hämeenkanngas UNESCO Global Geopark sekä Satakunnan suojelualueverkosto (luonnonsuojelualueet, Natura 2000 – verkosto) soveltuvin osin muodostavat tärkeän rungon Satakunnan luonnon virkistyskäytölle. Luonnon monimuotoisuuden turvaamisen ohella kansallispuistot ja suojelualueverkosto ovat samalla Satakunnan luontomatkailun kärkikohteita ja merkittäviä ihmisen hyvinvoinnin lähteitä. Muita virkistyskäytön kannalta tärkeitä alueita ovat mm. UNESCO:n maailmaperintökohteet (Vanha Rauma, Sammallahdenmäki), maisema-alueet (mm. Yyterin maisemat) ja kulttuuriympäristöt (mm. ruukinpuistot) Satakunnan vesialueita unohtamatta sekä Porin kansallinen kaupunkipuisto sekä asutuskeskittymien lähetyvillä sijaitsevat virkistysalueet ja lähiluontokohteet.

3. Lähtökohdat virkistykseen soveltuvia alueita koskien

MRL / Maakuntakaavan sisältövaatimukset 28 §

- Maakuntakaavaa laadittaessa on valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet otettava huomioon siten kuin siitä edellä säädetään. Kaavaa laadittaessa on kiinnitettävä huomiota maakunnan oloista johtuviin erityisiin tarpeisiin. Kaava on mahdollisuuksien mukaan yhteen sovitettava maakuntakaava-alueeseen rajoittuvien alueiden maakuntakaavoituksen kanssa.
- Luonnonsuojelulain ([1096/1996](#)) 7 ja 77 §:ssä tarkoitettujen luonnonsuojeluohjelmien ja -päätösten sekä 32 §:ssä tarkoitettua maisema-aluetta koskevien perustamispäätösten tulee olla ohjeena kaavaa laadittaessa.
- Kaavaa laadittaessa on kiinnitettävä erityisesti huomiota:
 - 1) maakunnan tarkoituksenmukaiseen alue- ja yhdyskuntarakenteeseen;
 - 2) alueiden käytön ekologiseen kestävyYTEEN;
 - 3) ympäristön ja talouden kannalta kestäviin liikenteen ja teknisen huollon järjestelyihin;
 - 4) vesi- ja maa-ainesvarojen kestäväään käyttöön;
 - 5) maakunnan elinkeinoelämän toimintaedellytyksiin;
 - 6) maiseman, luonnonarvojen ja kulttuuriperinnön vaalimiseen; sekä
 - 7) **virikistykseen soveltuvien alueiden riittävyYTEEN**

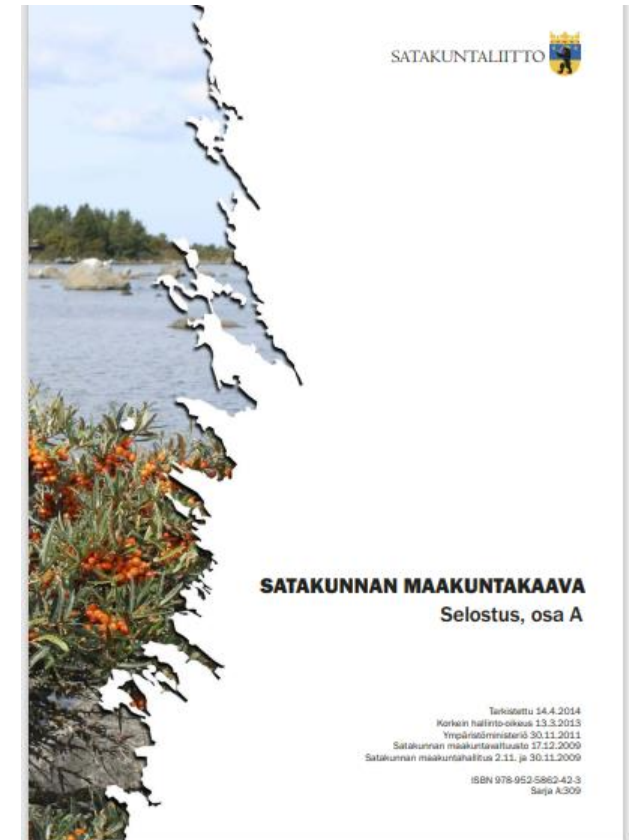
Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet

(Valtioneuvosto 2017)

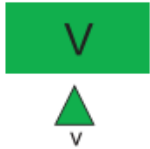
- Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet ovat osa maankäyttö- ja rakennuslain mukaista alueidenkäytön suunnittelujärjestelmää.
- Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet ovat ohjausväline, jolla valtioneuvosto linjaa koko maan kannalta merkittäviä alueidenkäytön kysymyksiä
- Valtion viranomaisten tulee toiminnassaan ottaa huomioon valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet, edistää niiden toteuttamista ja arvioida toimenpiteidensä vaikutuksia aluerakenteen ja alueidenkäytön kannalta (MRL 24 §)
- Maakunnan suunnittelussa ja muussa alueidenkäytön suunnittelussa on huolehdittava tavoitteiden huomioonottamisesta siten, että edistetään niiden toteuttamista (MRL 24§)
- Virkistysteemaan liittyviä valtakunnallisia alueidenkäyttötavoitteita
 - Huolehditaan virkistyskäyttöön soveltuvien alueiden riittävydestä sekä viheralueverkoston jatkuvuudesta.

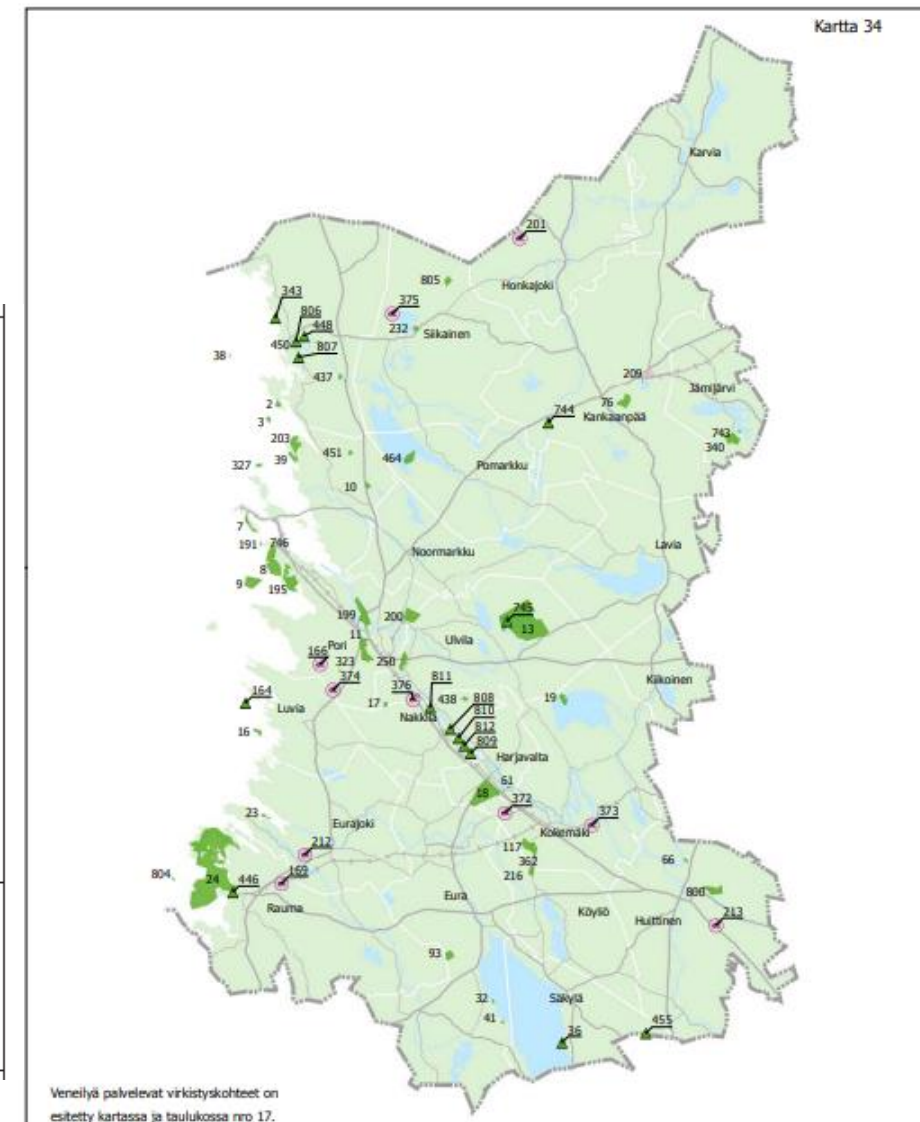

4. Virkistykseen soveltuvien alueiden riittävyys Satakunnan maakuntakaavassa (teemakartat)

Satakunnan maakuntakaava ja virkistysalueet

	VIRKISTYSALUE Merkinnällä osoitetaan ulkoilun, retkeilyn ja virkistyskäytön kannalta merkittävät alueet. Alueella on voimassa MRL 33 §:n mukainen rakentamisrajoitus.	Suunnittelumääräys <i>Alueen suunnittelussa tulee kiinnittää huomiota alueen virkistyskäytön ja virkistyskäytön kehittämisedellytysten turvaamiseen.</i>
-1	Merkinnällä osoitetaan veneilyä palvelevat virkistysalueet.	Rakentamismääräys <i>Alueilla sallitaan yleistä ulkoilu-, retkeily- ja virkistyskäyttöä palvelevan rakentamisen lisäksi jo olemassa olevien rakennusten korjaus-, muutos- ja laajentamistyöt.</i>
-2	Merkinnällä osoitetaan Karhuluodon ja Tuurunkankaan virkistysalueet, joilla on luonnonsuojelulain 29 §:n mukaisia luonnontilaisia tai luonnontilaiseen verrattavia suojeltuja luontotyyppejä.	
-3	Merkinnällä osoitetaan Jämin virkistysalue.	Rakentamismääräys <i>Virkistysaluetta koskevan yleisen rakentamismääräyksen lisäksi alueella sallitaan matkailua palveleva rakentaminen.</i>

Virkisys- ja erityisurheilualueet

- Virkistysalue (V, V2, V3)
- Erityisurheilualue (E1, E2)
- Virkistysalue (v, v2)
- Moottorirata-alue (e2)

SATAKUNNAN MAAKUNTAKAAVA Virkistykseen soveltuvien alueiden riittävyys

30.11.2009

SATAKUNTALIITTO

0 5 10 20 km

Satakunnan maakuntakaava ja virkistysalueet

- Virkistysalue-merkinnällä (V) on Satakunnan maakuntakaavassa osoitettu ensisijaisesti valtion, kuntien ja seurakuntien omistamia jo käytössä olevia tai suunniteltuja virkistysalueita
 - Merkittävimpiä ja pinta-alaltaan laajimpia virkistysalueita ovat mm. Hiittenharju Harjavallassa, Kännönvuori-Pyölönvuori Huittisissa, Niiniharju Jämijärvellä, Koomankangas-Ilmiinjärvi Kokemäellä, Isomäki, Landskata, Luodot, Outoori ja Yyteri Porissa, Rauman saaristo Raumalla sekä Joutsijärven alue Ulvilassa.
 - Maakuntakaavassa osoitettavien virkistysaluevarausten (V) yhteispinta-ala on noin 12 900 ha. Virkistysalueiden sisällä voi sijaita olemassa olevaa pysyvää tai vapaa-ajan asutusta, maa- ja metsätaloutta palvelevia rakennuksia tai muuta maankäyttöä. Alueilla oleva nykyinen, vakiintunut maankäyttö ja olemassa olevat toiminnot voivat edelleen jatkua. Virkistysalueet toimivat ohjeellisten ulkoilureittien solmu- ja vetovoimakohteina.
 - Kohdemerkinnällä v1 osoitetut veneilyä palvelevat virkistysalueet perustuvat virkistystä ja retkeilyä koskeviin suunnitelmiin ja selvityksiin, Satavene-projektin tuloksiin sekä Satakunnan viher- ja virkistysverkkoselvityksen 2005 - 2006 teemaraporttimenettelyyn. Maakuntakaavaan osoitettavia veneilyä palvelevia alueita on yhteensä 25 kpl.
 - Merkinnällä V2 osoitetut virkistysalueet, joilla on luonnonsuojelulain 29 §:n mukaisia luonnontilaisia tai luonnontilaiseen verrattavia suojeltuja luontotyyppisiä, perustuvat alueellisen ympäristökeskuksen luonnonsuojelulain 30 §:n perusteella tekemiin luontotyyppien määrittelyä ja rajauksia koskeviin päätöksiin. Maakuntakaavassa osoitettujen virkistysalueiden (V2) yhteispinta-ala on noin 60 ha.
 - Merkinnällä V3 on osoitettu Jämin virkistysalue (pinta-ala noin 270 ha), jonka aluevaraus perustuu alueen merkitykseen valtakunnallisesti merkittävä ja monipuolisena ympärivuotisena virkistysalueena.

Satakunnan maakuntakaava ja retkeilyreitistö

	OHJEELLINEN MELONTAREITTI
	Merkinnällä osoitetaan merkittävät olemassa olevat tai kehitettävät melontareitit.
	OHJEELLINEN ULKOILUREITTI
	Merkinnällä osoitetaan merkittävät olemassa olevat tai kehitettävät ohjeelliset ulkoilureitit.

	ULKOILUREITIN YHTEYSTARVE	Suunnittelumääräys
	Merkinnällä osoitetaan merkittävien ulkoilureittien yhteystarpeet.	Maankäytön suunnittelulla on turvattava ulkoilureitin yhteystarpeen toteuttamismahdollisuus.
	MOOTORIKELKKAREITIN YHTEYSTARVE	Suunnittelumääräys
	Merkinnällä osoitetaan merkittävien moottorikelkkareittien yhteystarpeet.	Maankäytön suunnittelulla on turvattava moottorikelkkareitin yhteystarpeen toteuttamismahdollisuus.

Retkeilyreitistö

- Ohjeellinen ulkoilureitti
- Ulkoilureitin yhteystarve
- Ohjeellinen melontareitti
- Ylimaakunnallinen moottorikelkkareitin yhteystarve

SATAKUNNAN MAAKUNTAKAAVA Virkestyksen soveltuvien alueiden riittävyys

30.11.2009

SATAKUNTALIITTO

0 5 10 20 km

Satakunnan maakuntakaava - retkeilyreitit, melontareitit

○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ OHJEELLINEN ULKOILUREITTI

Merkinnällä osoitetaan merkittävät olemassa olevat tai kehitettävät ohjeelliset ulkoilureitit.

- Merkinnällä on osoitettu merkittävät retkeilyreitit ohjeellisina ulkoilureitteinä.
- Merkittävimpiä ovat mm. Satakunta-Pirkanmaa reitti eri osa- ja yhdysreitteineen, Hiittenharju-Pitkäjärvi reitti sekä Säkyän harjureitti.
- Maakuntakaavassa osoitettujen ohjeellisten ulkoilureittien kokonaispituus on noin 250 km.
- Reitistöt perustuvat vuonna 2005 suoritettuun kuntakyselyyn, jo rakennettujen reittien selostuksiin ja laadittuihin suunnitelmiin sekä Satakunnan viher- ja virkistysverkkoselvityksen 2005 – 2006 teemapornttimenettelyyn.
- Vanhat historialliset tiet - Huovintie, Pyhän Henrikin tie ja Kyrönkankaan tie - täydentävät ja tukevat ohjeellisten ulkoilureittien verkostoa.

Satakunnan maakuntakaava - retkeilyreitit, melontareitit

ULKOILUREITIN YHTEYSTARVE

Merkinnällä osoitetaan merkittävien ulkoilureittien yhteystarpeet.

Suunnittelumääräys

Maankäytön suunnittelulla on turvattu ulkoilureitin yhteystarpeen toteuttamismahdollisuus.

- Merkinnällä on osoitettu puuttuvat yhteydet maakunnan tärkeimpien ulkoilureittien, merkittävimpien virkistysalueiden sekä virkistyskäyttöön soveltuvien ja virkistysverkkoa täydentävien alueiden välillä.
- Yhteystarvemerkinä on ohjeellinen ja informatiivinen. Se ei osoita reitin tarkkaa sijaintia maastossa, vaan maakunnallisen reittiverkoston tavoitteelliset osat.
- Ohjeellisten ulkoilureittien yhteystarpeiden osoittaminen perustuu Satakunnan viher- ja virkistysverkkoselvitykseen 2005 – 2006.
- Maakuntakaavassa osoitettujen ohjeellisten ulkoilureittien yhteystarpeiden kokonaispituus on noin 270 km.

Satakunnan maakuntakaava ja melontareitit

	OHJEELLINEN MELONTAREITTI Merkinnällä osoitetaan merkittävät olemassa olevat tai kehitettävät melontareitit.
---	--

- Ohjeellisia melontareittejä osoittavien, ensisijaisesti melontaa ja kanoottiretkeilyä palvelevien jokiosuuksien, merkintöjen valintakriteerinä on käytetty jokien melontakelpoisuutta eli jokien soveltuvuutta melonta- ja kanoottiretkeilyyn.
 - Merkittävimmät ohjeelliset melontareitit ovat Eurajoki, Karvianjoki ja sen eri osuudet, Kokemaenjoki, Lapijoki, Lassilanjoki – Oravajoki – Noormarkunjoki – Eteläjoki, Loimijoki, Pomarkunjoki – Poosjoki – Pohjajoki sekä Merikarvianjoki.
 - Eri jokiosuuksien välisille järviolueille ja merialueelle maakuntakaavassa ei ole osoitettu melontareittejä.
 - Ohjeellisten melontareittien osoittaminen perustuu Satakunnan viher- ja virkistysverkkoselvityksen 2005 -2006 teemaraporttimenettelyyn

	MOOTTORIKELKKAREITIN YHTEYSTARVE Merkinnällä osoitetaan merkittävät moottorikelkkareittien yhteystarpeet.	Suunnittelumääräys <i>Maankäytön suunnittelulla on turvattava moottorikelkkareitin yhteystarpeen toteuttamismahdollisuus.</i>
---	---	---

- Moottorikelkkareitin yhteystarvemerkinällä on osoitettu ylimaakunnallisesti merkittävien moottorikelkkareittien tavoitteelliset yhteystarpeet. Yhteystarvemerkinä on ohjeellinen ja informatiivinen. Reitit yhtyvät naapurimaakuntaliittojen maakuntakaavoissa / kaavaehdotuksissa osoitettuihin reitistöihin.
 - Moottorikelkkareittien linjaukset perustuvat kuntakyselyyn (2005) ja Satakunnan viher- ja virkistysverkkoselvityksen 2005 – 2006 teemaraporttimenettelyyn. Yhteystarpeina osoitettujen moottorikelkkareittien kokonaispituus on noin 200 km

5. Satakunnan maakuntakaavan 2050 tavoitteet, taustaselvitykset ja muut lähtökohta-aineistot

Satakunnan maakuntakaavan 2050 tavoitteet

(Satakuntaliiton maakuntahallitus 17.4.2023)

- Satakunnan maakuntakaavan 2050 perustavoitteet on määritelty maankäyttö- ja rakennuslain yleisten alueiden käytön suunnittelun tavoitteiden, valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden ja maakuntakaavan sisältövaatimusten sekä valtakunnallisten ja maakunnallisten strategioiden, ohjelmien ja suunnitelmien pohjalta Satakunnan maakunnalliset olosuhteet ja erityistarpeet huomioiden.
- Satakunta-strategiassa on määritelty maakunnan tavoiteltu kehitys, jota pyritään konkretisoimaan Satakunnan maakuntakaavalla 2050. Satakunnan maakunnallisia strategioita, selvityksiä ja suunnitelmia on tarkasteltu tavoitevaiheessa Satakunnan maakuntakaavan 2050 tavoitteiden näkökulmasta. Satakunnan maakuntakaavan 2050 tavoitevuosi on 2050 Satakunta-strategian maakuntasuunnitelman tavoitevuoden mukaisesti.
- Satakunnan maakuntakaavan 2050 suunnitelman tavoitteet on kuvattu maankäyttö- ja rakennuslaissa maakuntakaavalle asetettujen sisältövaatimusten mukaisessa järjestyksessä. Sisältövaatimusten mukaiset tavoitteet muodostavat yhdessä Satakunnan maakuntakaavan 2050 tavoitekokonaisuuden. Tulevaisuuden muutostekijöistä ilmastomuutos ja luontokato ovat mukana Satakunnan maakuntakaavan 2050 tavoitteissa. Kansallinen turvallisuus ja huoltovarmuus on myös huomioitu myös erillisenä kokonaisuutena tavoitteita laadittaessa maankäyttö- ja rakennuslain 4 a §:n mukaisesti.
- Laadittaessa Satakunnan maakuntakaavaa 2050 huomioidaan naapurimaakuntien voimassa olevat tai vireillä olevat maakuntakaavat ja yhteensovitetään maakuntien tavoitteita, erityisesti koskien aluerakenteen ja liikenneverkon tavoitteita sekä ympäristöön liittyviä näkökulmia kuten vesistöalueet, maisema-alueet ja viherverkosto.

Satakunnan maakuntakaavan 2050 tavoitteet

(Satakuntaliiton maakuntahallitus 17.4.2023)

Virkistykseen soveltuvien alueiden riittävyys

- Maa- ja merialueilla turvataan kattava ja laadukas virkistysalueiden muodostama verkosto. Verkostoa kehitetään käyttäen hyväksi virkistys-, suojelu, maa- ja metsätalousalueita sekä viherkäytäviä ja tiestöä. Lisäksi maakunnallisten ja ylimaakunnallisten viheralueverkostojen yhteystarpeet turvataan.
- Veneväylien ja veneilyyn liittyvien satamien sekä erilaisten tukikohtien huomioimisella pyritään edistämään veneilyn sekä saariston virkistysalueiden käyttömahdollisuuksia.
- Kiinnittämällä huomiota virkistyskäyttöön soveltuvien alueiden ja reittien riittävyyteen sekä saavutettavuuteen luodaan samalla mahdollisuus luonto- ja kulttuurimatkailulle, edistetään matkailukeskusten verkottumista ja vapaa-ajan toimintoihin soveltuvien alueiden kehittämistä toimivina palvelukokonaisuuksina. Toimintoja edistettäessä kiinnitetään huomiota siihen, että alueiden pääasiallista käyttötarkoitusta tai niiden suojelutavoitteita ei vaaranneta. Puolustusvoimien hallitsemilla alueilla puolustusvoimien käyttötarve on ensisijain

Taustaselvitykset ja muut lähtökohtaineistot

- Valtioneuvosto (2022). Kansallinen luonnon virkistyskäytön strategia 2030 valtioneuvoston periaatepäätös Valtioneuvoston julkaisuja 2022:13.

5 Tavoitteet ja toimintalinjaukset vuoteen 2030 mennessä

5.1 Missio

Luonnon virkistyskäyttö auttaa kansalaisia voimaan paremmin. Vahvistuva luontoyhteys näkyy luonnon arvostuksena ja edistää siirtymää nykyistä kestävämpään ja fyysisesti aktiivisempaan elämäntapaan. Luonnosta pidetään huolta.

5.2 Visio

Luonnon virkistyskäytön edistämiseen on panostettu kansallisena menestystekijänä. Lähi-luonto on noussut arvoonsa päätöksenteossa. Yhä useampi on löytänyt itselleen sopivan tavan liikkua ja olla luonnossa. Väestön terveys ja hyvinvointi ovat parantuneet.

5.3 Strategiset tavoitteet

Lähiluonnon saavutettavuus

Suomessa lähiluonto on yhdenvertaisesti ja esteettömästi saavutettavissa. Luonnon virkistyskäytön mahdollisuudet varmistetaan ihmisten koko elämänsä ajan. Alueiden käytön suunnittelussa turvataan lähivirkistysalueet.

Terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen

Luonnossa liikkuminen ja oleminen otetaan nykyistä vahvemmin osaksi kansanterveyden edistämistä ja hyvinvointierojen kaventamista. Keskeistä on kannustaa luonnon virkistyskäyttöön väestöryhmiä, joilla on haasteita löytää luontoon, erityisesti lapsia, nuoria ja heikommassa asemassa olevia.

Luonnon kestävyden vaaliminen virkistyskäytössä

Luontoa kunnioitetaan, sen monimuotoisuudesta ja kantokyvystä huolehditaan virkistyskäytössä.

Voimavarojen tunnistaminen ja yhteistyö

Luonnon virkistyskäytön tiedollisia ja taloudellisia resursseja sekä virkistyskäyttöön tarkoitettuja alueita ja palveluja tunnistetaan ja vahvistetaan kysyntälähtöisesti. Kehitetään uusia yhteistyötapoja ja -muotoja.

Luonnon virkistyskäytön monimuotoisuus

Erilaisia luonnon virkistyskäyttömuotoja arvostetaan ja sovitetaan yhteen. Ennakoidaan luonnon virkistyskäyttötapojen muutoksia, myös ilmastonmuutos huomioiden.

Taustaselvitykset ja muut lähtökohta-aineistot

- Työ- ja elinkeinoministeriö (2022). Yhdessä enemmän – kestävä kasvua ja uudistumista Suomen matkailuun Suomen matkailustrategia 2022–2028 ja toimenpiteet 2022–2023. Työ- ja elinkeinoministeriön julkaisuja 2022:51.

4 Tavoitteet vuosille 2022–2028

Visio: Omaperäinen ja uteliaisuutta herättävä Suomi on Pohjoismaiden kestävimmin kasvava matkailukohde.

Missio: Matkailu on vastuullinen ja kasvava palveluliiketoiminnan ala, joka luo hyvinvointia ja työllisyyttä ympärivuotisesti koko Suomessa.

4.3 Suomen valinnat vision toteutumiseksi ja määrällisten mittareiden tavoittamiseksi

- Matkailua kehitetään taloudellisesti, ympäristöllisesti, sosiaalisesti ja kulttuurisesti vastuullisilla valinnoilla, jotka varmistavat kestävä kasvun ja ohjaavat minimoimaan negatiivisia vaikutuksia.
- Osaavan työvoiman saatavuutta matkailualalla edistetään.
- Matkailualan vaikuttavuuden seuranta, arviointia ja viestintää tehostetaan.
- Business Finlandin resursointia matkailun edistämistyöhön, erityisesti matkailumarkkinointiin, lisätään.
- Suomeen suuntautuvaa matkailua kehitetään kansallisella tasolla Visit Finlandin suuralueyhteistyömallilla. Matkailumarkkinointia ja tuotekehitystä toteutetaan neljällä suuralueella: pääkaupunkiseutu, Järvi-Suomi, rannikko ja saaristo sekä Lappi.
- Matkailun kehittämisessä panostetaan kansainvälisen matkailukysynnän kasvun rinnalla kotimaanmatkailun kilpailukyvyn edistämiseen.
- Suomesta tehdään älykäs matkakohde, joka tarjoaa sujuvimman ostopolun haaveilusta matkalle.
- Suomi menestyy keskittymällä omiin, ympärivuotista matkailua edistäviin teemallisiin vahvuuksiinsa.
- Suomen matkailukohteiden saavutettavuutta edistetään raide-, tie-, meri- ja lentoliikennettä sekä matkaketjuja kehittämällä paikallis- ja matkailuliikenteen tarpeet huomioiden.
- Kansallispuistojen, retkeilyalueiden ja maailmanperintökohteiden sekä Metsähallituksen matkailullisesti tärkeiden muiden kohteiden (esim. historiakohteet), samoin kuin museokohteiden ja kansallisesti arvokkaiden kulttuuriympäristöjen uudistumisesta ja kehittämisen riittävästä rahoituksesta huolehditaan.

6. Teeman liittyvät suunnittelu- ym. palaverit

- Satakunnan reitistöryhmä
 - Reittejä koskevan teeman esittely 13.6.2023
- Työneuvottelut mm. Kokemäen, Porin ja Rauman kaupunkien kanssa
 - Virkistysalueeteemaa koskevat suunnittelun lähtökohdat

7. Virkistykseen soveltuvia alueita ja reitistöjä koskevat muutos- ja kehittämistarpeet Satakunnan maakuntakaavassa 2050

Virkistysalueita ja –kohteita (V, V1, V2) koskevat muutos- ja kehittämistarpeet

- Satakunnan maakuntakaavassa osoitetut virkistysalueet ja virkistysalueiden osoittamisen periaatteet ovat Satakunnan maakuntakaavan 2050 suunnittelun lähtökohtana
 - Satakunnan maakuntakaavan lähtökohtien mukaisesti virkistysalueet ovat ensisijaisesti valtion, kuntien ja seurakuntien omistamia ja jo käytössä olevia tai suunniteltuja virkistysalueita
 - Merkinnällä osoitetaan ensisijaisesti valtion, kuntien ja seurakuntien omistamia jo käytössä olevia tai suunniteltuja virkistysalueita
 - Virkistysalueiden sisällä voi sijaita olemassa olevaa pysyvää tai vapaa-ajan asutusta, maa- ja metsätaloutta palvelevia rakennuksia tai muuta maankäyttöä.
 - Alueilla oleva nykyinen, vakiintunut maankäyttö ja olemassa olevat toiminnot voivat edelleen jatkua.
 - Virkistysalueet toimivat ohjeellisten ulkoilureittien solmu- ja vetovoimakohteina.
- Virkistysalueiden ja –kohteiden toteutuneisuutta on tarkasteltu suhteessa olemassa oleviin kaavoihin, kartta-aineistoihin ja Satakunnan maakuntakaavan seurantasovellukseen
- Kehittämistarpeena on noussut esiin, että viher- ja virkistysverkko tulee ottaa huomioon myös muussa maakuntakaavan aluevarauksien suunnittelussa
 - Suunnitteluprosessin aikana on hyvä harkita yleistä, koko maakuntakaava-aluetta koskevaa virkistysalueisiin/viher- ja viherverkkoon liittyvää suunnittelumääräystä tai ko. näkökulman huomioon ottamista aluevarausmerkinnöissä

Virkistysalueita ja –kohteita (V, V1, V2) koskevat muutos- ja kehittämistarpeet

- Rajauksia koskevia tarkistustarpeita mm. Selkämeren kansallispuistosta ja muista toteutuneista luonnonsuojelualueista johtuen (ns. YSA-alueet - mm. Ulvilan Massi V-17, Joutsijärvi V-13, Yyteri V-8, Karhuluoto V-746, Ripovuori V-66).
 - Neuvottelutarve Rauman kaupungin kanssa merialueen V-aluevarauksista (toteutuneiden suojelualueiden ulkopuoliset osat)
- Yyteriä (V-195) koskevan aluevarauksen osalta neuvottelutarve Porin kaupungin kanssa. Samalla myös mm. Isomäki (V-11), Kallo (V-191), Outoori (V-9).
- Kokemäellä sijaitsevaa Salonpään aluetta (V-19) koskeva neuvottelutarve, alueella myös S-alueen (S-410) laajennusesitys (Sääksiluoto – Marjaluoto – Maasalo – Selkäsalo)
- Tarkistustarpeita mm. oikeusvaikutteisista kaavoista johtuen (esim. Siikainen, Eteläpäänlahti V-232) ja rajausten hienosäätöön liittyviä teknisiä tarkistustarpeita maakuntakaavan yleispiirteisyys huomioon ottaen
 - Veneskoski, kohdemerkintä V-744, kohdemerkinnän poisto (Karvianjokilaakson OYK M-alueetta)
- Uusi v-kohdemerkintä: Neva-Lyly, Karvia
 - Neva-Lyly on Karvian Alkkiassa sijaitseva järvi, jonka ympärille on rakennettu talkoilla 1,3 kilometrin pituinen pitkospuureitti sekä rantaan laavu ja nuotiopaikka. Alueelta löytyy myös sauna ja ulkohuussi. Alue on Metsähallituksen hallinnassa ja Karvian kunnan kanssa on alueesta tehty vuokrasopimus.

Virkistysalueita ja –kohteita (V, V1, V2) koskevat muutos- ja kehittämistarpeet

- Satakunnan maakuntakaavassa merkinnällä V2 osoitettiin virkistysalueita, joilla on silloisen luonnonsuojelulain (20.12.1996/1096) 29 §:n mukaisia luonnontilaisia tai luonnontilaiseen verrattavia suojeltuja luontotyyppisiä ja alueiden rajaukset perustuivat alueellisen ympäristökeskuksen luonnonsuojelulain 30 §:n perusteella tekemiin luontotyyppien määrittelyä ja rajauksia koskeviin päätöksiin
 - kyseisten varausten osoittaminen SL-merkinnällä maastotietokannassa olevien luonnonsuojelualueiden mukaisesti (ks. Alueiden käytön ekologista kestävyyttä koskeva teemaraportti)
- Merkittävimpiä ja pinta-alaltaan laajimpia V-aluevarausmerkinnällä osoitettuja virkistysalueita ovat edelleen mm. Hiittenharju Harjavallassa, Kännönvuori-Pyölönvuori Huittisissa, Jämi Jämijärvellä, Koomankangas-Pitkäjärvi Kokemäellä, Isomäki, Landskata, Luodot, **Outoori** ja **Yyteri** Porissa, **Rauman saaristo Raumalla** sekä Joutsijärven alue Ulvilassa. ***keltaisella maalatut** - neuvottelutarve
- Veneilyä palvelevat v1 –varaukset pääosin ennallaan
 - Kokonaan uusi: v1- Nirvon retkisatama (Eurajoki)
 - Muutos kalasatamasta v1-varaukseksi: Käärtilä (Merikarvia), Pujonokka (Eurajoki)

Neuvottelut Pori, VAR ELY, Satli 21.5.2024 ja Rauma, Satli 29.5.2024

Pori 21.5.2024

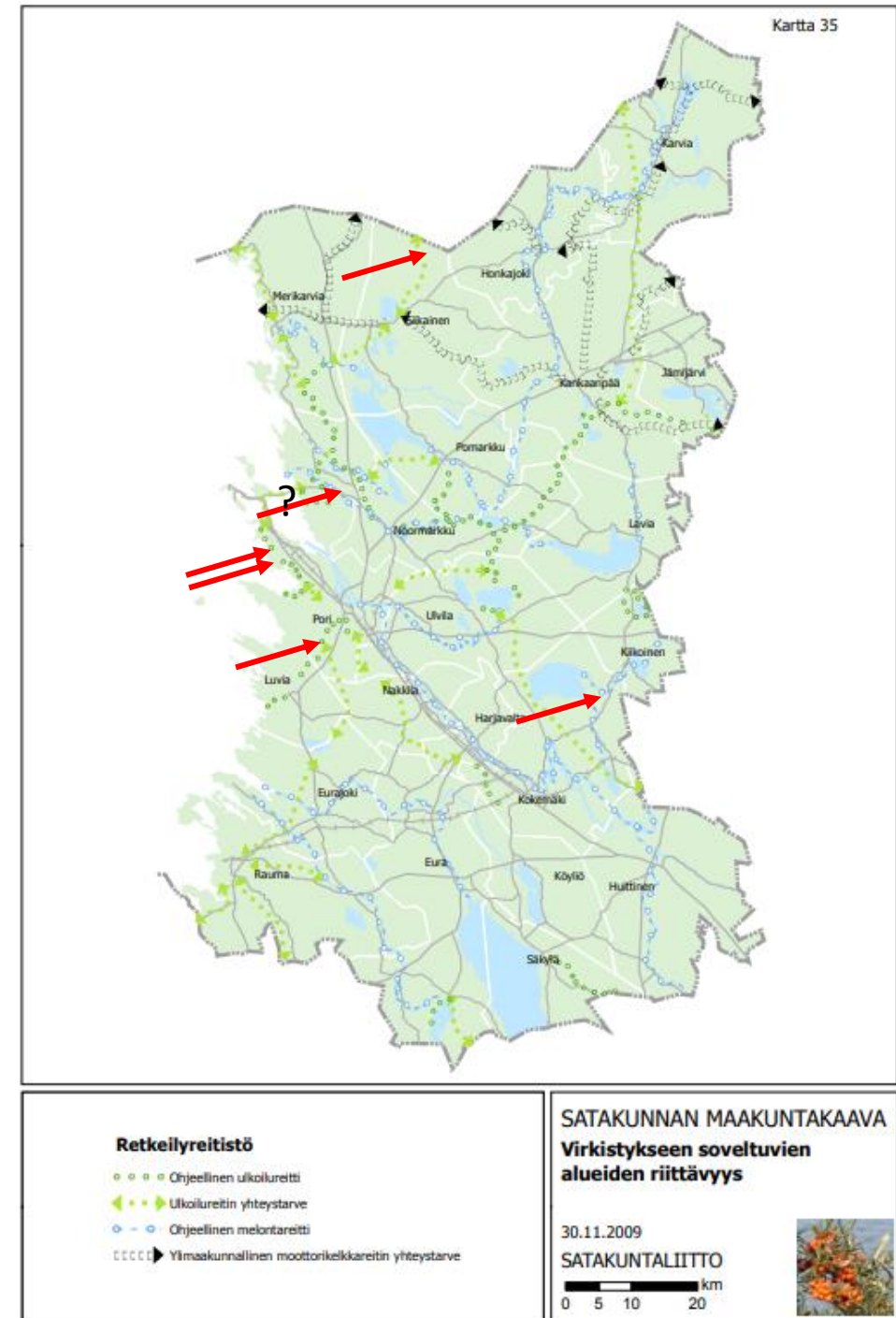
- Yyteri RM-43 (hotellin alue) – varaus ennallaan
- Ns. vanhan surffirannan viereinen alue (V-8) → rm-kohdemerkintä (nimi: Herrainpäivät, lomakylä)
- Yyterin lomakylä maakuntakaavassa edelleen kohdemerkinnällä, rm-60
- V-195, Yyteri → V-rajauksen tarkistus itäosan (Riitsarka) ja lankongeille johtavan ulkoilureitin väliseltä alueelta → **MU** (nimi: Riitsarka)
- V-195 → selvitysaluemerkinällä se alue, joka koskee ranta-asemakaavan muutosta Yyterissä (UPM-lomakylä)
- V-9, Outoori – toistaiseksi varaus ennallaan, mahdollinen varausmerkinnän muutos liittyen Selkämeren kansallispuistoon mahdollisesti liitettävät Porin kaupungin alueet
- V-11, Isomäki → varaus ennallaan
- V-191, Kallo → varaus ennallaan
- V-746, Karhuluoto → V-alueen supistus perustetut luonnonsuojelualueet huomioiden
- Hööholma rm-11 → kohdemerkintä ennallaan
- Lampinkoski, rm-50. Kohdemerkinnän paikan siirto joen eteläpuolelle
- V-11, Isomäki → varaus ennallaan
- V-191, Kallo → varaus ennallaan

Rauma 29.5.2024

- V-24, Rauman saaristo - > alueen supistus länsireunalta sataman lähialueella

Reitistöjä koskevat muutos- ja kehittämistarpeet

- Yleisperiaate maakuntatason kaavoituksessa
 - Huomio maakunnallisissa ja ylikunnallisissa reitistöissä
- Yyterin suunta –
 - ohjeellinen ulkoilureitti → linjauksen tarkennus Yyterin reitin mukaiseksi
 - Yyterin lietteiden kautta kulkeva reitti osaksi kokonaisuutta
- Pori-Eurajoki – väli Susisuo-Luvia
 - tarve tarkistaa ohjeellista ulkoilureitin linjausta välillä Susisuo-Luvia yleiskaavatasoa vastaavasti / neuvottelutarve (Pori)
- Siikainen
 - ohjeellista ulkoilureittiä koskeva lisäys Haapakeitaan luontoreitin mukaisesti
- Ohjeellinen melontareitti (maakuntakaava)
 - lisäys: Melontareitti Piilijoki-Kauvatsanjoki
 - tarve täydentää Kokemäenjoen melontareittiä Kiettareenhaaraa koskien?

Ulkoilun, retkeilyn ja virkistyskäytön kannalta tärkeät alueet ja reitistöt muodostavat verkostomaisen kokonaisuuden

Olemassa oleva ympäristö (maa- ja metsätalousvaltaiset alueet, vesistöt)

Kansallispuistot, suojelualueet

Lauhanvuori-Hämeenkanigas UNESCO Global Geopark

Virkistysalueet, lähivirkistysalueet

Maa- ja metsätalousvaltaiset alueet, joilla on ulkoilun ohjaamistarvetta tai ympäristöarvoja

Ulkoilureitit

Melontareitit

Vesistöt, Selkämeri

Maisema-alueet
Kulttuuriympäristöt

UNESCO:n maailmaperintökohteet (Vanha Rauma,
Sammallahdenmäki)

Porin kansallinen kaupunkipuisto

Vanhat historialliset tiet

Ulkoilureitistöt (ulkoilureitit, melontareitit) yhdistävät alueet

verkostomaiseksi kokonaisuudeksi

8. Vaikutusten arvioinnista

Valmisteluvaiheen teemaraportit toimivat vaikutusten arvioinnin tausta-aineistona

- Satakunnan maakuntakaavan 2050 vaikutusten arvioinnin lähtökohtana on maankäyttö- ja rakennuslain 9 §, jonka mukaan kaavan tulee perustua kaavan merkittävät vaikutukset arvioivaan suunnitteluun ja sen edellyttämiin tutkimuksiin ja selvityksiin. Kaavaa laadittaessa on tarpeellisessa määrin selvitettävä suunnitelman ja tarkasteltavien vaihtoehtojen toteuttamisen ympäristövaikutukset, mukaan lukien yhdyskuntataloudelliset, sosiaaliset, kulttuuriset ja muut vaikutukset. Maankäyttö- ja rakennusasetuksen 1 §:n mukaan em. lain 9 §:ssä tarkoitettuja kaavan vaikutuksia selvitettäessä otetaan huomioon kaavan tehtävä ja tarkoitus, aiemmin tehdyt selvitykset sekä muut selvitysten tarpeellisuuteen vaikuttavat seikat.
- Satakunnan maakuntakaavan 2050 vaikutusten arviointi tehdään sillä tarkkuudella kuin maakuntakaava yleispiirteisenä kaavana edellyttää ja niistä aiheista, joita kaavassa käsitellään. Vaikutusten arviointi on kiinteä osa Satakunnan maakuntakaavaprosessia. Valmisteluvaiheen teemaraportit ovat tärkeä vaikutusten arviointia koskeva tausta-aineisto.
- Satakunnan maakuntakaavan 2050 toteuttamisen arvioidut merkittävät välittömät ja välilliset vaikutukset raportoidaan maakuntakaavan sisältövaatimusten mukaisessa järjestyksessä kaavaselostuksessa ja Satakunnan maakuntakaavan 2050 vaikutusten arviointia käsittelevässä osassa C. Karttatarkastelujen avulla pyritään havainnollistamaan kunkin maakuntakaavan sisältöteeman merkittäviä alueellisia vaikutuksia ja mahdollisia vaikutuskeskittymiä. Arvioinnin tulokset täydentyvät kaavaprosessin edetessä. Palautetta Satakunnan maakuntakaavan 2050 merkittävistä vaikutuksista kerätään mm. valmisteluvaiheen aineiston kuulemisvaiheessa.
- Satakunnan maakuntakaavan 2050 merkittäväksi arvioidut yhteis- ja kokonaisvaikutukset tullaan raportoimaan maankäyttö- ja rakennusasetuksen 1 §:ssä (MRA 1 §) esitetyn ryhmittelyn mukaisesti ehdotusvaiheessa 1.
- Vaikutukset Natura 2000 -verkostoon arvioidaan ehdotusvaiheen 1 suunnittelua varten Satakunnan maakuntakaavan 2050 valmisteluvaiheen aineistoa ja valmisteluvaiheesta saatua palautetta hyödyntäen (MRL 197 §, LsL 35 §).

9. Lähteet

- Valtioneuvosto (2022). Kansallinen luonnon virkistyskäytön strategia 2030 valtioneuvoston periaatepäätös Valtioneuvoston julkaisuja 2022:13.
- Työ- ja elinkeinoministeriö (2022). Yhdessä enemmän – kestävää kasvua ja uudistumista Suomen matkailuun Suomen matkailustrategia 2022–2028 ja toimenpiteet 2022–2023. Työ- ja elinkeinoministeriön julkaisuja 2022:51.
- Kuntien kaava-aineistot (Liiteri)
- LIPAS – tietopalvelu liikuntapaikoista (ylläpitäjä Jyväskylän yliopisto)
- Satakunnan maakuntakaava
- Satakunnan vaihemaakuntakaavat 1 ja 2
- Satakunnan maakuntakaavan seurantasovellus